

ความหมายของสถาปัตยกรรม

- งานสถาปัตยกรรม ถือเป็นแขนงหนึ่งในจำนวน 7 แขนงในวิชาเทวศาสตร์ที่พระพิฆเนศวร์ ผู้เป็นเอกอจารย์ในศิลปะทั้ง 7 แขนงนี้

- 1. **ประติมากรรม** เป็นวิชาว่าด้วยการสร้างรูป
- 2. **จิตรกรรม** เป็นวิชาว่าด้วยการวาดรูป
- 3. **ดุริยางค์ศิลป์** เป็นวิชาว่าด้วยการดนตรี
- 4. **นาฏศิลป์** เป็นวิชาว่าด้วยการฟ้อนรำ
- 5. **วาทศิลป์** เป็นวิชาว่าด้วยการใช้คำพูด
- 6. **สถาปัตยกรรม** เป็นวิชาว่าด้วยการก่อสร้าง
- 7. **อักษรศาสตร์** เป็นวิชาว่าด้วยการเขียนเรื่องราว

พระพิฆเนศวร์

ความหมายของสถาปัตยกรรม

- เป็นวิทยาศาสตร์ของการก่อสร้าง

(Architecture is the science of Building)

- เป็นสิ่งกำหนดขอบเขตบริเวณที่ว่างเพื่อให้เกิดประโยชน์

(The limitation of Space)

- เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวิธีการในการก่อสร้างเพื่อสนองตอบความต้องการในด้านวัตถุและจิตใจของอารยชน

(Architecture is the art and technique of building, employed to fulfill the practical and expressive requirements of civilized people.)

Monday, August 17, 2009

ส่วนประกอบหลักของงานสถาปัตยกรรม

- 1. รูปทรง รูปร่างลักษณะ (Form)
- 2. มวลหรือปริมาตร (Mass / Volume)
- 3. เส้นและทิศทาง (Line and Direction)
- 4. พื้นผิว (Surface)
- 5. เนื้อที่ว่าง (Space)
- 6. ส่วนสัดส่วน (Proportion)
- 7. ความต้องการ (Requirement)
- 8. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
- 9. คุณค่าทางมัณฑนศิลป์ (Decorative value)
- 10. คุณค่าเชิงศิลปะ (Artistic value)

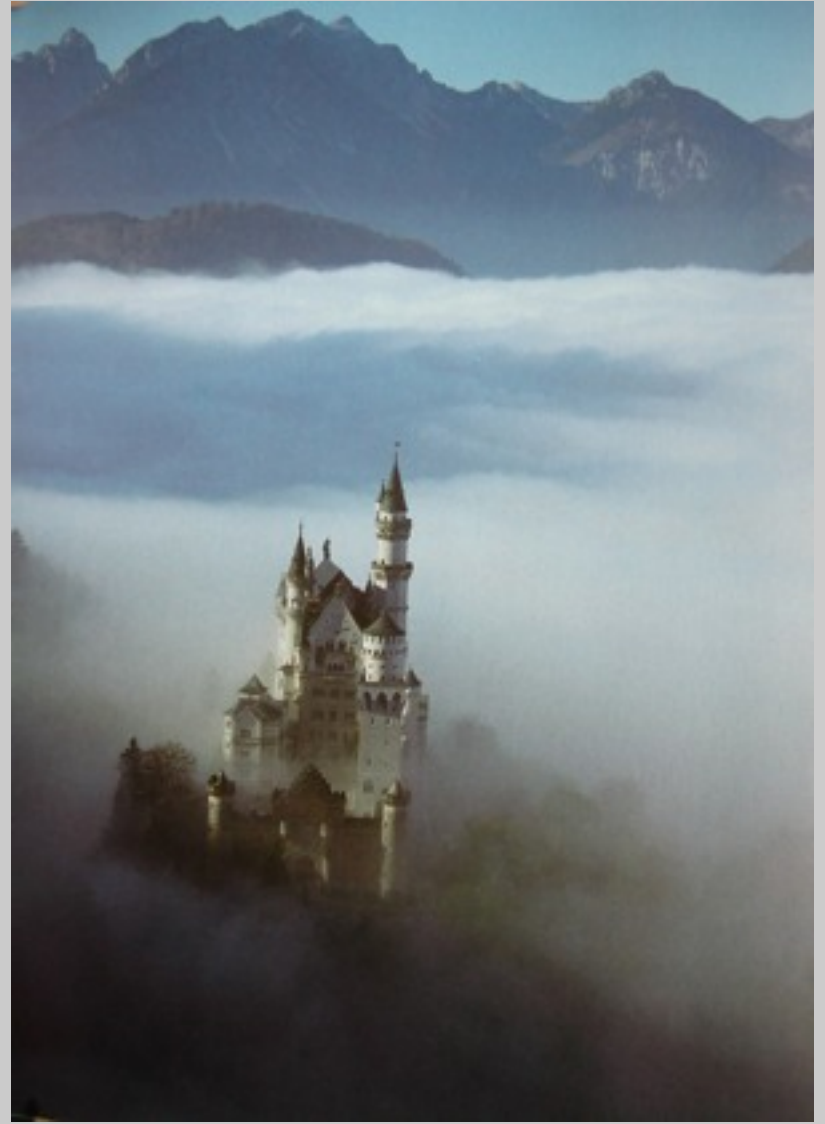

Tokyo, Japan

Neuschwanstein Castle

การถือน้ำพิพัฒน์สัตยา วัดเจดีย์หลวงวรมหาวิหาร

พระที่นั่งอนันตสมาคม

The Chedi Hotel

Monday, August 17, 2009

รูปทรงของงานสถาปัตยกรรม

- 1.1 รูปทรงที่ตัดขาดจากภายนอก หรือ รูปทรงปิดล้อม (Closed Form)
- รูปทรงภายนอกทำหน้าที่ห่อหุ้มส่วนประกอบต่างๆภายในอย่างมิดชิด เนื้อห่อที่ใช้สอยภายในถูกตัดขาดจากพื้นที่ภายนอก
- สามารถแสดงลักษณะอาคารได้เด่นชัด เช่น เจดีย์ โบสถ์ วิหารไทย

รูปทรง ความหมาย

ในแต่ละยุคสมัย สังคม

ทาด(ธาตุ)หมากโม หลวงพระบาง

วัดศรีรองเมือง, ลำปาง

รูปทรงของงานสถาปัตยกรรม

1.2 รูปทรงที่เชื่อมโยงกับภายนอก (Open Form)

- เป็นลักษณะตรงข้ามกับรูปทรงปิดล้อม ไม่ตัดขาดจากที่ว่างภายนอก ไม่จำเป็นต้องมีผนังห้อมล้อมเนื้อที่ภายใน รูปทรงทั้งภายนอกและภายในจะผสมผสานสัมพันธ์กัน ส่วนที่เป็นกลุ่มก้อน (Mass) และส่วนที่เป็นที่ว่าง (Space) จะมีลักษณะเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ประกอบขึ้นมาเป็นรูปทรงของอาคาร
- เช่น วิหารโถงของล้านนา เรือนไทยเดิม

วิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง, ลำปาง เป็นรูปทรงเชื่อมโยงกับภายนอก

มวล หรือ ปริมาตร (*Mass, Volume*)

วัดบ้านสิง เมืองฮำ, ลีบสองปีนนา

เส้นและทิศทาง (*Line and Direction*)

พื้นผิว (Surface)

เนื้อที่ว่าง (Space)

Frederick R. Weisman Art Museum. University of Minnesota 1990-1993

ส่วนสัด (Proportion)

ความต้องการ (Requirement)

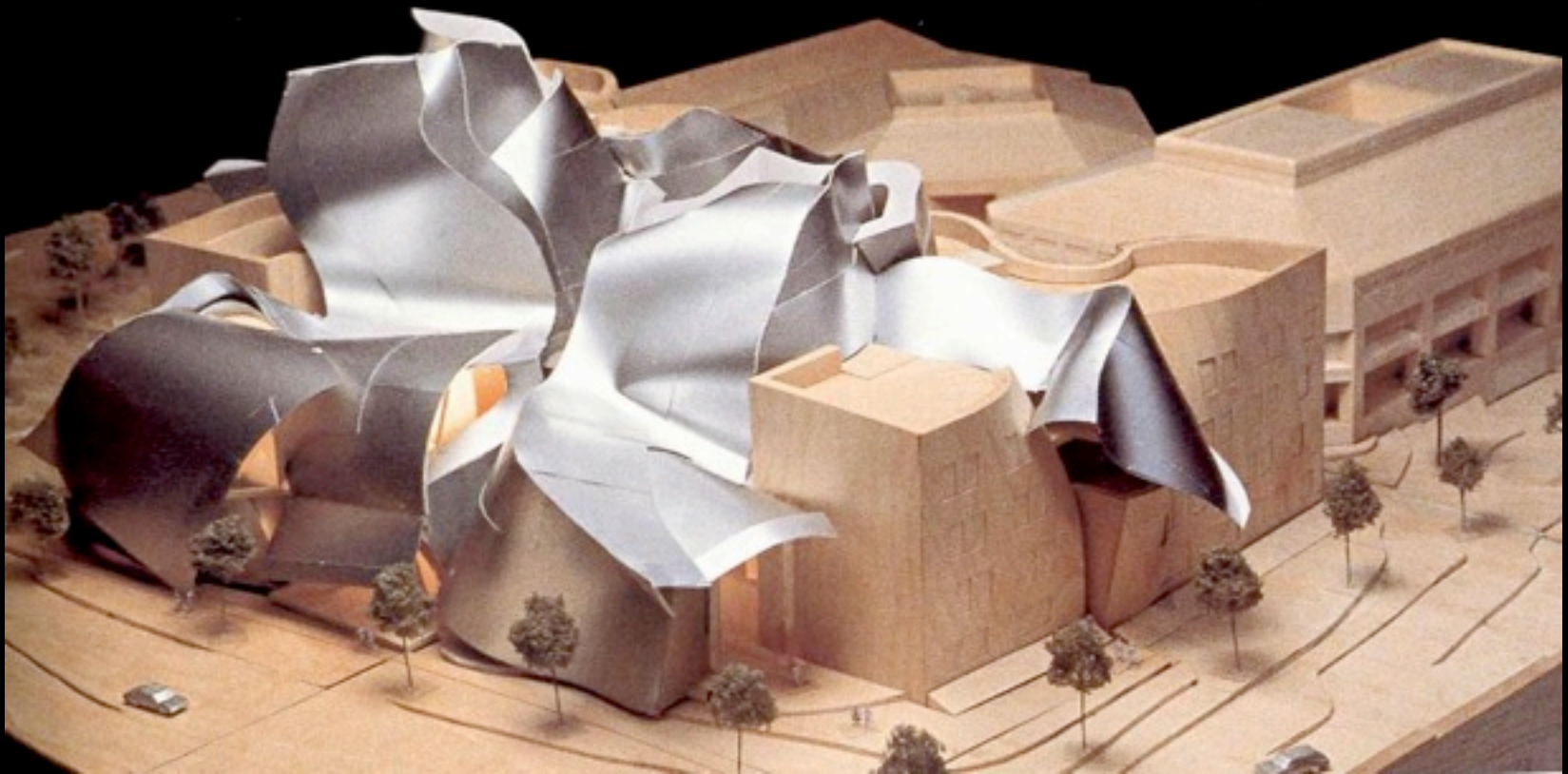

ข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ วัสดุ คติความเชื่อ วิธีการก่อสร้าง

ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

เกณฑ์ในการจัดองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม

- .ความสมดุลย์ (Balance)
- .ความกลมกลืน (Harmony)
- .ความเปรียบเทียบต่าง (Contrast)
- .จังหวะ (Rhythm)
- .สัดส่วน (Proportion)
- .มาตราส่วน (Scale)
- .เอกภาพ (Unity)

สัดส่วน ความแตกต่าง จังหวะ

วัดใหม่สี่สุวรรณนະพุมาราม หลวงพระบาง

วัดสวนมอน สิบสองปันนา

อิทธิพลหลักที่ก่อให้เกิดสถาปัตยกรรมลักษณะ

1. อิทธิพลทางธรณีวิทยา (Geological Influence)
2. อิทธิพลทางอุตุนิยมวิทยา (Climatic Influence)
3. อิทธิพลทางศาสนา (Religious Influence)
4. อิทธิพลทางสังคม (Social Influence)

การจำลอง
สภาพในอดีต
ของเทวาลัย
ในประเทศ
อียิปต์

การอ่านแบบสถาปัตยกรรม

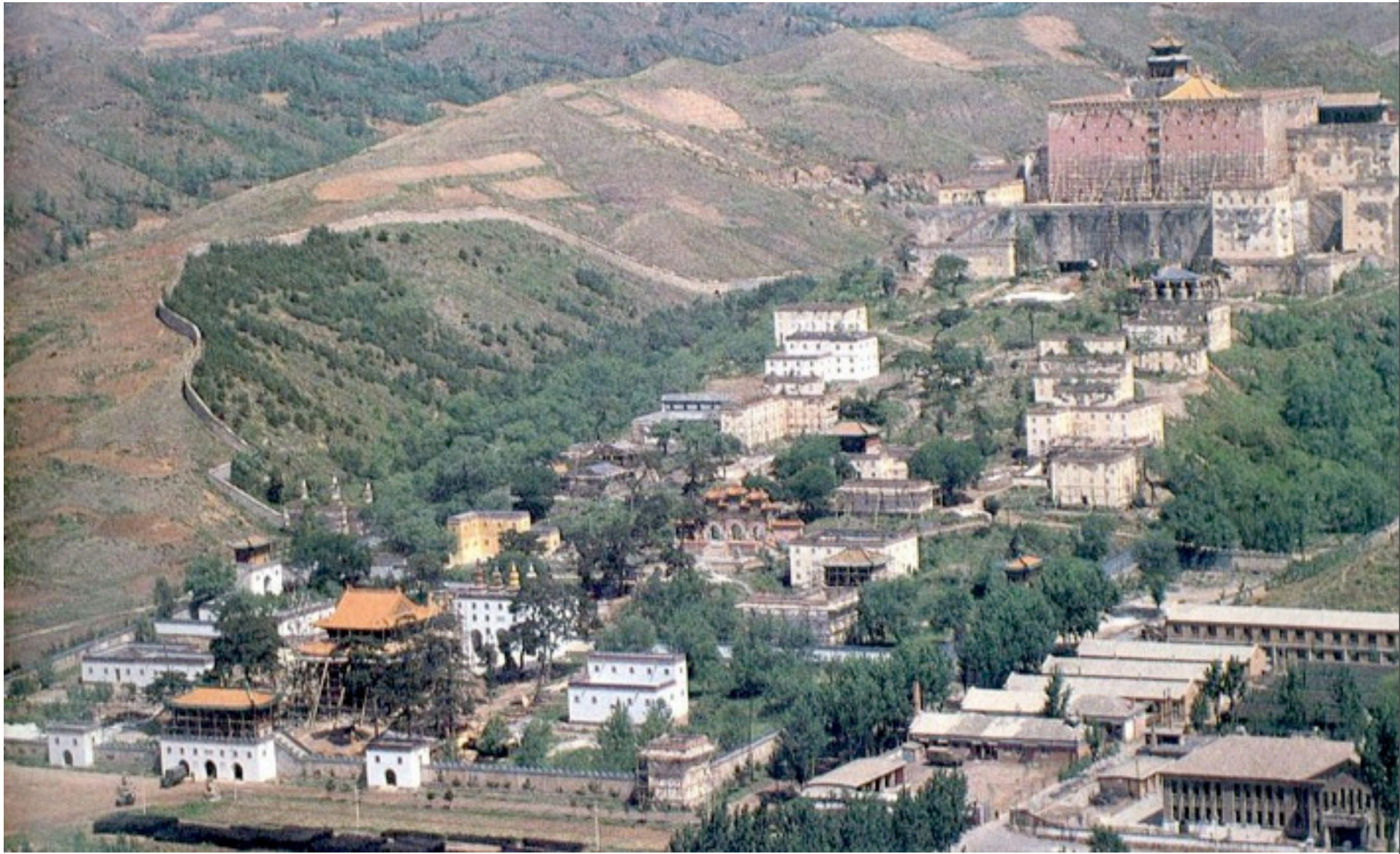
- 1.1 แบบผังที่ตั้ง (site plan)
- 1.2 แบบผังบริเวณ (lay out)
- 1.3 แบบแปลนหรือผังพื้น (plan)
- 1.4 แบบรูปด้านหรือรูปตั้ง (elevation)
- 1.5 แบบรูปตัด (section)
- 1.6 แบบรายละเอียด (detail)

ความหมายของคำที่ใช้เกี่ยวกับการเขียนแบบ

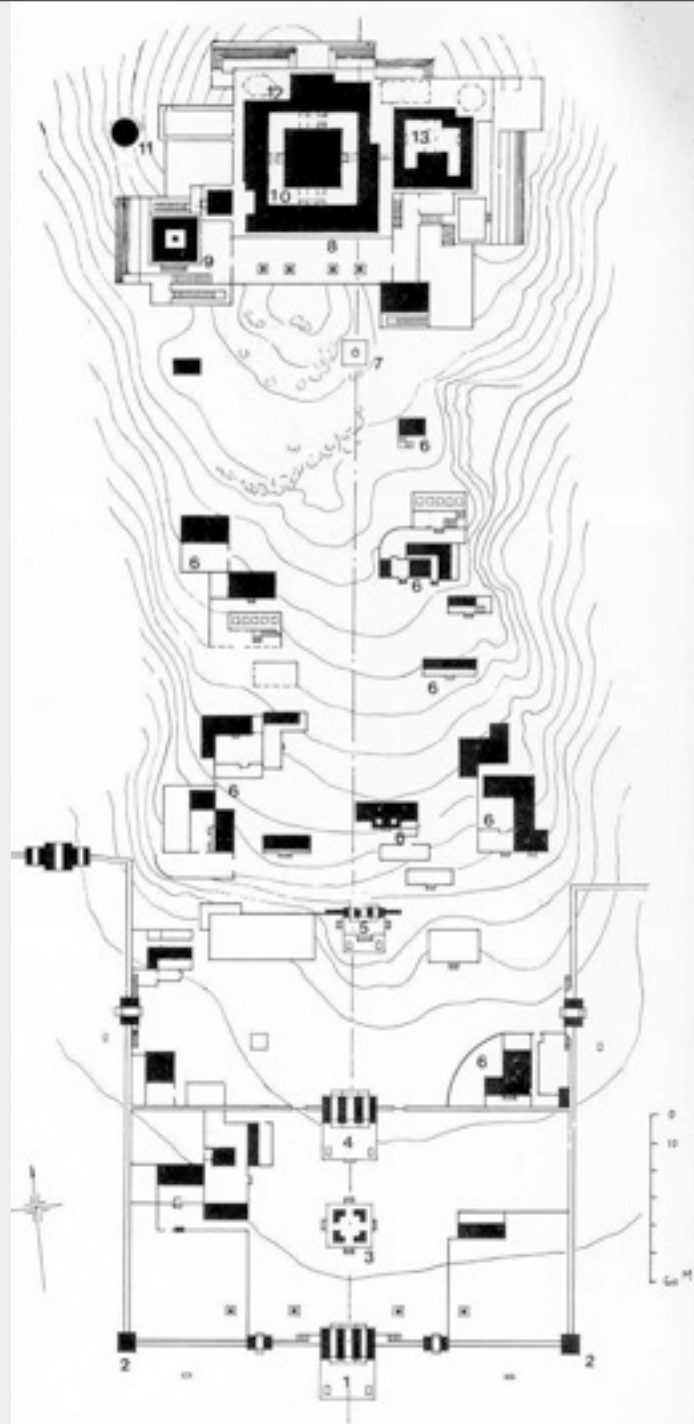
- 1.1 **รูป (VIEW)** : ภาพของวัตถุที่ปรากฏบนระนาบ ในลักษณะของการมองเห็น โดยสมมุติสายตาของผู้มองตั้งฉากกับแนวระนาบทุกจุด
- 1.2 **รูปตัด (SECTION)** : รูปซึ่งเกิดจากการตัดส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุ โดยการตัดด้วยระนาบเดียวหรือหลายระนาบ เพื่อให้เห็นส่วนของวัตถุที่ต้องการ ณ จุดระนาบตัด พร้อมทั้งส่วนที่มองเห็นได้เบื้องหลัง
- 1.3 **ผัง (PLAN)** : รูปหรือรูปตัดในแนวระดับของอาคาร
- 1.4 **รูปด้าน (ELEVATION)** : รูปที่ปรากฏในแนวตั้งของอาคาร
- 1.5 **แบบร่าง (PRELIMINARY DRAWING)** : แบบเบื้องต้นหรือแบบโครงร่าง เพื่อแสดงจุดประสงค์กว้าง ๆ ของผู้ออกแบบ

- 1.6 **แผนภาพ (DIAGRAM)** : แบบซึ่งช่วยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ด้านประโยชน์สอยของส่วนต่าง ๆ ของอาคารแบบชนิดนี้จะมีมาตราส่วนหรือไม่ก็ได้
- 1.7 **แบบก่อสร้าง (PRODUCTION DRAWING)** : แบบซึ่งใช้สำหรับก่อสร้างโดยทั่วไป ประกอบด้วยผังที่ตั้งผังบริเวณ แบบแสดงการจัดส่วนของอาคาร (ผัง รูปตัด รูปด้าน) แบบแสดงการประกอบและแบบแสดงรายละเอียดที่มีมาตราส่วนถูกต้อง และมีรายการละเอียดสมบูรณ์
- 1.8 **ผังที่ตั้ง (BLOCK PLAN)** : ผังแสดงที่ตั้งและขอบนอกอาคาร ซึ่งสัมพันธ์กับผังบริเวณใกล้เคียง (TOWN PLAN) หรือสภาพแวดล้อมอื่น ๆ
- 1.9 **ผังบริเวณ (SITE PLAN)** : ผังที่แสดงตำแหน่งอาคาร ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับจุดกำหนดทางเข้าออกบริเวณโดยรอบของอาคาร

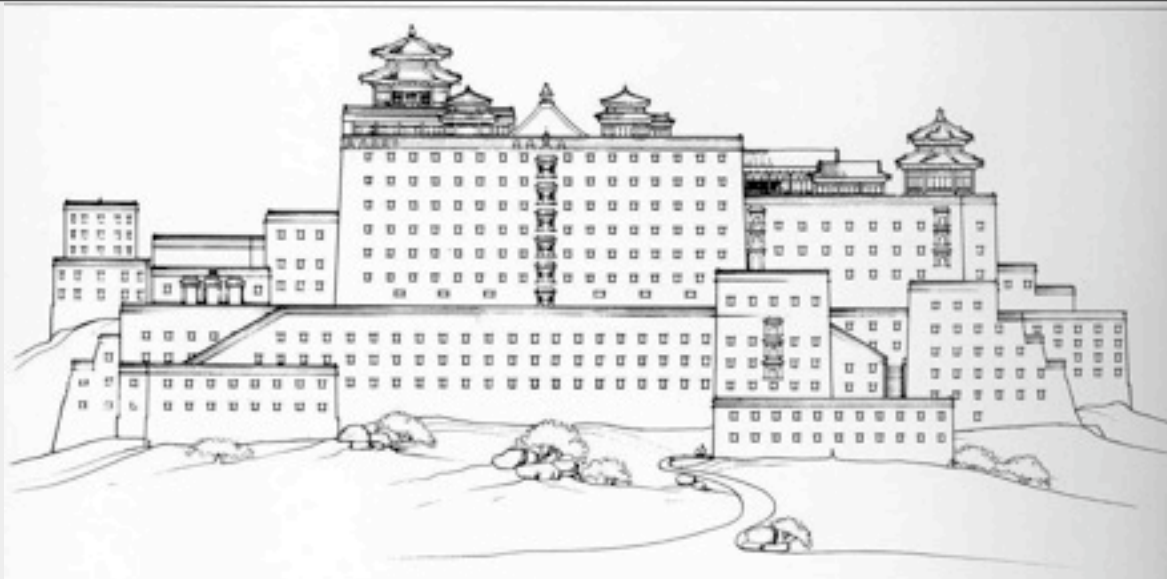
Hebei, China.

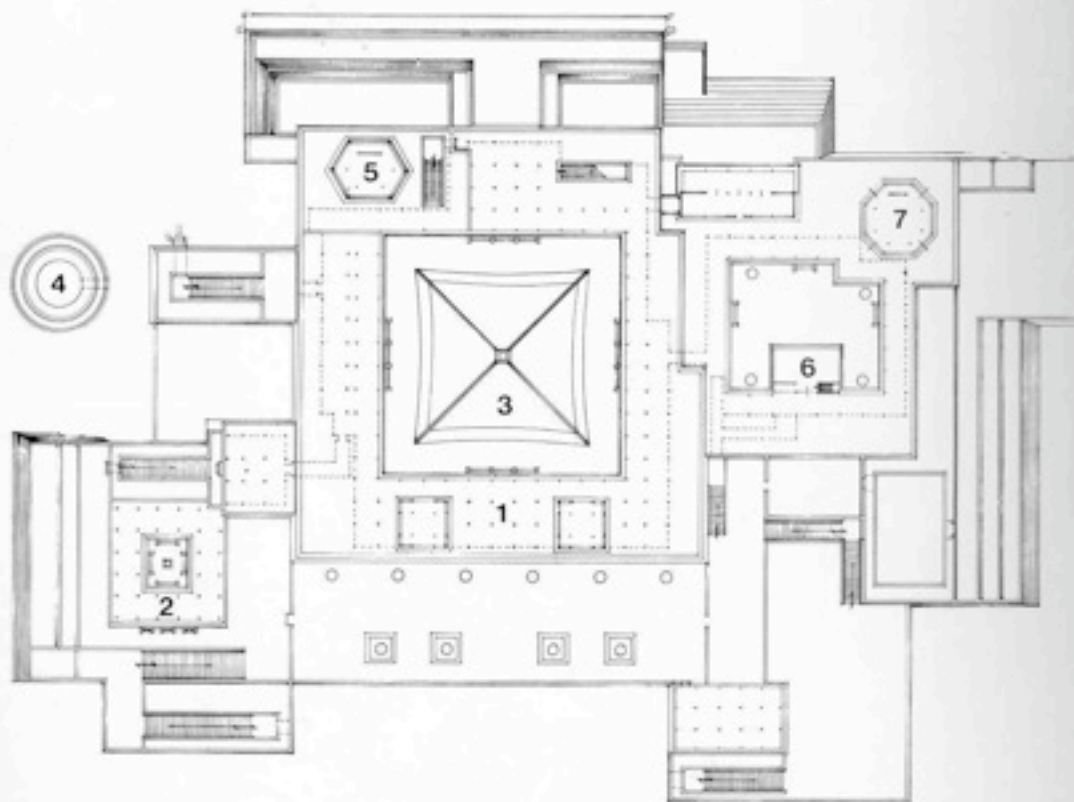
Contour

แสดงระดับความสูง

section

plan

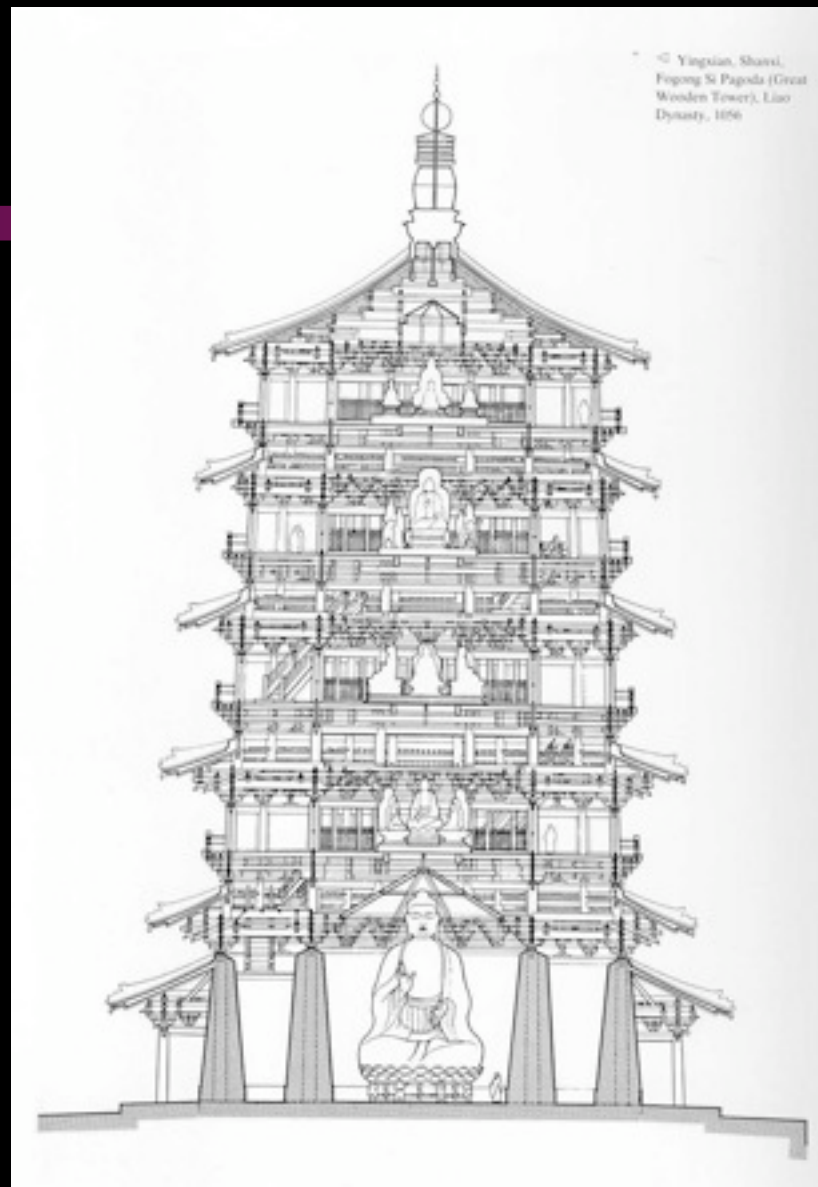
Bird's eye view

Baliness

Village

แนวการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลป์และประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมของไทย

- การศึกษาแบบศิลปกรรม
- การศึกษาเพื่อช่วยสนับสนุนการศึกษาทางประวัติศาสตร์
- การศึกษาศิลปวัตถุเพื่อสร้างประวัติศาสตร์
- การศึกษาความสัมพันธ์ผลทางการสร้างสรรค์ของชุมชนในช่วงเวลาหนึ่ง

การศึกษาแบบศิลปะ

การศึกษาเพื่อช่วยสนับสนุนการศึกษาทางประวัติศาสตร์

การศึกษาศิลปวัตถุเพื่อสร้างประวัติศาสตร์

การศึกษาความสัมพันธ์ผลทางการสร้างสรรค์
ของชุมชนในช่วงเวลาหนึ่ง

การศึกษาความสัมพันธ์ผลทางการสร้างสรรค์

- **การออกแบบ**
- **กรรมวิธีทางการผลิต** ทำให้เห็นถึงกระบวนการออกแบบที่เป็นผลมาจากภาวะการทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ โดยตรง
- **การศึกษาแบบศิลปกรรม** ทำให้เห็นถึงฝีมือช่าง และสกุลช่างของศิลปิน ผู้ผลิตในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ
- **การศึกษาทางประติมานวิทยา** ทำให้เห็นถึงคติความเชื่อตลอดจนถึงพิธีกรรมของชุมชน
- **การศึกษาคุณค่าทางศิลปกรรม** ทำให้เห็นถึงพุทธิปัญญา และพลังสร้างสรรค์ของชุมชน โดยผ่านจากตัวศิลปิน ตามกรรมวิธีทางการสร้างสรรค์งาน